УДК 352.07:323.21-053.81]:005.56
DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.6/29

Бікулов Д.Т.
Запорізький національний університет

Краснокутський О.В.
Запорізький національний університет

Заїка О.В.
Запорізький національний університет

ПАРТНЕРСЬКА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ УЧАСТІ МОЛОДІ У МУНІЦИПАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ

На тлі фіксації низьких покажчиків участі молоді у публічному управлінні України, у тому числі на муніципальному рівні, автори статті обгрунтовують необхідність збереження та реалізації молодіжного громадського потенціалу для зміцнення та післявоєнного відновлення громад, що вимагає більш активно залучати молодь до процесу участі у цих процесах, зокрема на етапах підготовки, прийняття відповідних муніципальних рішень і громадського моніторингу їх виконання. Тим самим будуть створюватися умови для формування почуття відповідальності за майбутнє країни та зміцнення громадянського суспільства. У статті послідовно реалізується її мета – синтез двох підходів (інституційного та критичного) у рамках розробки партнерської стратегії залучення молоді до муніципального управління шляхом розвитку як офіційно визнаних механізмів та структур, так і неформальних соціальних та культурних практик молодіжної участі. Доводиться, що залучення молоді до участі у муніципальному управлінні на партнерських засадах пов'язано з комплексною роботою з наснаження здатності молоді до самоорганізації. Проваджується думка про необхідність відходу від централізованої моделі муніципального управління, в якій молодь отримує «завершені» інструкції та «остаточні» алгоритми «правильних» дій. Актуальним і нагальним є пошук шляхів інституційної підтримки режиму ініціатив знизу-вгору, що заохочує місцеві громадські ініціативи, що походять від самих молодих людей. Провідне завдання вбачається у тому, щоб забезпечити взаємозв'язок формальних і неформальних складових реальної участі молоді у муніципальному управлінні. Цьому і відповідає партнерська стратегія, згідно з якою формальні інституції муніципального управління підтримують неформальні ініціативи молоді, надаючи їй ресурси та офіційне визнання, а неформальні молодіжні практики доповнюють формальні структури, забезпечуючи гнучкість та інновації в підходах до забезпечення участі молоді в муніципальному управлінні.

Ключові слова: *муніципальне управління, публічне управління, молодь, партнерська стратегія, механізми участі молоді у муніципальному управлінні.*

Постановка проблеми. В Україні зафіксовані низькі покажчики участі молоді у публічному управлінні, у тому числі на муніципальному рівні. Так, згідно з результатами Національного опитування молоді «Мріємо та діємо» (червень-липень 2023 рр.) лише 14 % респондентів брали участь у засіданнях громадських рад при органах місцевого самоврядування, 11 % брали участь у формуванні громадського бюджету, 7 % стали членом молодіжної ради [2, с. 61]. Водночас більша частина (79 %) хотіли бути залученими до активностей, спрямованих на післявоєнну відбудову [2, с. 90], а майже половина вже мають досвід участі у волонтерстві [2, с. 75]. На нашу думку, збереження та реалізація молодіжного громадського потенціалу для зміцнення та післявоєнного відновлення громад вимагає більш активно залучати молодь до процесу участі в цих процесах у тому числі на етапах підготовки, прийняття відповідних муніципальних рішень і громадського моніторингу їх виконання. Тим самим створюються умови для формування почуття відповідальності за майбутнє країни та зміцнення громадянського суспільства.

Існують різні визначення поняття «участь у муніципальному управлінні» і відповідно різні

стратегії залучення молоді до цієї публічно-управлінської діяльності.

У рамках інституційного підходу участь у муніципальному управлінні пов'язується, насамперед, з правилами, нормами, що забезпечують залучення молодих громадян до формально встановлених структур місцевого самоврядування через вибори, участь у місцевих радах, дорадчих органах та комітетах. Відповідно до цього робиться наголос на важливості інституційної підтримки та створення нормативно визначених механізмів і процедур забезпечення участі молоді у процесах прийняття рішень на муніципальному рівні. Власне зазначена стратегія реалізується на рівні офіційних документів ЄС, що закріплюють політики та механізми участі молоді в муніципальному управлінні: молодіжні громадські ради та парламенти при органах місцевого управління, надання молоді права голосу у місцевих радах і комісіях, проведення тренінгів щодо вивчення наявних механізмів реалізації та захисту їхніх прав та обов'язків у сфері муніципального управління та ін. [3; 9].

Разом із цим прибічники критичного підходу (яскравий приклад – «критична теорія» Г. Маркузе) розглядають існуючі інституційні структури як форму пригнічення молоді, у тому числі за допомогою використання ідеї толерантності, що часто-густо використовується для підтримки статус-кво та протидії справжнім соціальним змінам («репресивна толерантність») [11]. Натомість молодь розглядається як основний агент радикальних змін, оскільки молоді люди менш прив'язані до існуючих структур і більш відкриті до новаторства [10]. Звідси молодь закликають до активної неформальної участі в громадянських ініціативах, спрямованих на зміну муніципальних політик і практик. Йдеться про громадські акції, неформальні волонтерські групи та екологічні рухи, соціальні програми або культурні проекти, які кидають виклик статус-кво. Важлива частина цього – запуск неформальної молодіжної освіти шляхом організації та проведення форумів і дискусійних клубів, творчих майстерень і освітніх програм, що сприяють обміну ідеями і розвиткові громадянських навичок. Саме такі неформальні практики можуть стати основою для формування нової свідомості і нових соціальних практик, що забезпечать поступ громади та суспільства.

Мета статті. Мета цієї статті – синтез цих двох підходів у рамках розробки партнерської стратегії залучення молоді до муніципального управління шляхом розвитку як офіційно визнаних механізмів та структур, так і неформальних соціальних та культурних практик участі молоді. Для досягнення поставленої мети спочатку проаналізуємо сформовані в Україні інституційні механізми та структури, що забезпечують участь молоді в муніципальному управлінні та визначимо наскільки вони сприяють реальному залученню молодих громадян та реалізації їхнього новаторського творчого потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Згідно із Законом України «Про основні засади молодіжної політики» у редакції від 13.12.2022 р. до основних завдань молодіжної політики належить, у тому числі: «створення умов для залучення молоді до громадського, політичного, соціально-економічного, культурного життя суспільства, популяризації ролі та важливості участі молоді у процесі ухвалення рішень»; «сприяння інституційному розвитку молодіжних та дитячих громадських об'єднань, молодіжних центрів, посилення їхньої ролі у процесі соціалізації молоді»; «розвиток молодіжної інфраструктури» (ст. 3) [1]. Відзначимо, що одним із принципів здійснення молодіжної політики визначено принцип «участі молоді», що передбачає «створення механізмів та гарантій залучення молоді до безпосередньої участі у формуванні та реалізації молодіжної політики» та повагу «поглядів та переконань молоді» (ст. 4) [1].

Відповідно до ст. 5 зазначеного Закону механізми та інструменти участі молоді у формуванні та реалізації молодіжної політики включають: інформування про рішення та дії органів влади за допомогою офіційних веб-сайтів, соціальних мереж, медіа та ін.; проведення консультацій, в т.ч. електронних, із суб'єктами молодіжної роботи; проведення опитувань молоді; діалогу з молоддю у форматі підтримки молодіжних ініціатив, утворення молодіжних рад; призначення радників із числа молоді; організації громадських слухань, публічних дискусій; створення робочих груп, що включають представників суб'єктів молодіжної роботи; забезпечення партнерства між молоддю та органами державної влади і місцевого самоврядування; гарантування представництва молоді у складі консультаційно-дорадчих органів, що утворюються органами влади у порядку визначеному законодавством.

Особлива увага в Законі приділяється таким механізмам як молодіжні ради, молодіжні центри та молодіжні громадські організації. Зокрема, встановлена можливість утворення молодіжних рад при місцевих органах влади з метою

залучення молоді до прийняття рішень на місцевому рівні. У статусі консультаційно-дорадчих органів молодіжні ради формуються з числа громадян України віком від 14 до 35 років на основі конкурсного відбору з дотриманням принципів прозорості та рівних можливостей для всіх претендентів [1].

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1198 «Про затвердження типових положень про молодіжні ради», зокрема, затверджене типове положення про молодіжну раду місцевого рівня. Так, встановлено, що молодіжна рада виступає в ролі консультативно-дорадчого органу при сільській, селищній, міській, районній у місті (у разі її утворення) раді з метою залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики на місцевому рівні. До переліку законів і нормативно-правових актів, якими молодіжна рада має керуватися, внесена і Переглянута Європейська Хартія участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівнях [5].

Серед основних завдань молодіжної ради відзначимо такі як «внесення до органу, при якому її утворено, пропозицій щодо організації консультацій із молоддю»; «надання пропозицій, висновків, рекомендацій щодо формування та реалізації молодіжної політики на місцевому рівні, обов'язкових до розгляду органом, при якому її утворено»; «розроблення за участю молодіжних та дитячих громадських об'єднань, інших суб'єктів молодіжної роботи пропозицій щодо пріоритетів молодіжної політики на місцевому рівні»; «проведення моніторингу та оцінки ефективності реалізації молодіжної політики на місцевому рівні», «участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію молодіжної політики» та ін. Закріплене право членів молодіжної ради «участі в засіданнях місцевої ради, депутатських комісій, виконавчих органів, робочих груп, конкурсних комісій, утворених нею, з розгляду питань, що належать до компетенції молодіжної ради» [5].

Інша форма участі молоді у муніципальному управлінні, встановлена Законом України «Про основні засади молодіжної політики» у редакції від 13.12.2022 р. – це можливість брати участь у формуванні та реалізації молодіжної політики через молодіжні громадські організації, за якими ст. 12 закріплено відповідне право. Крім того, вони наділені правами на здійснення моніторингу та оцінювання молодіжної політики, утворення молодіжних центрів, делегування своїх представників для участі у відборі членів молодіжних рад, Національної ради з питань молоді, інших консультативно-дорадчих органів, що утворюються для вирішення питань, що стосуються молоді та ін. [1]

Закон України «Про основні засади молодіжної політики» у редакції від 13.12.2022 р. також передбачає створення мережі молодіжних центрів, до якої включені міські, районні у містах, селищні, сільські молодіжні центри. Вказані інституції створюються для надання молоді можливостей для всебічного розвитку, самореалізації та соціальної інтеграції. На муніципальному рівні молодіжні центри можуть функціонувати як державні, комунальні чи приватні установи. Вони можуть отримувати фінансування з різних джерел, включаючи державний та місцевий бюджети, гранти, благодійні внески тощо [1].

Вказані нормативні положення конкретизуються у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі» від 20.12.2017 р. № 1014. П. 7 цього документу визначено, зокрема, принципи «добровільної участі у діяльності центру» та «активної участі молоді», тобто залучення молоді до процесу ухвалення рішень щодо діяльності центру [6].

Підкреслимо, що Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» не містить чітких вказівок щодо створення та функціонування інституцій названих вище. Відповідні повноваження органів місцевого самоврядування в сфері забезпечення діяльності молодіжних рад, центрів, сприяння молодіжним громадським організаціям закріплені ст. 9 Закону України «Про основні засади молодіжної політики». Крім того, у згаданому Законі визначено створення Українського молодіжного фонду як бюджетної установи, юридичної особи публічного права, покликаної здійснювати підтримку, в т.ч. фінансову, молодіжних проєктів та виконання окремих завдань молодіжної політики. На базі цього фонду, що був створений згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 р., реалізуються різноманітні програми молодіжної гарантії [4].

На нашу думку, нормативно визначені механізми у цілому відповідають демократичній інституційній моделі та добре узгоджуються саме з партнерською стратегією розвитку взаємин між молоддю та місцевими органами влади. На сьогодні молодь має організаційно-правові інструменти для активної участі у муніципальному управлінні і врешті-решт має можливість

впливати на рішення, що стосуються їхнього життя та розвитку громади. До речі наявні факти позитивного впливу створених інституційних механізмів участі молодих людей у муніципальному управлінні на розкриття їхнього лідерського потенціалу та подальшу кар'єру [7].

Водночас існують і певні недоліки. Передусім, незважаючи на те, що Закон України «Про основні засади молодіжної політики» встановлює правовий статус молодіжних рад, існують кілька аспектів, які можуть свідчити про недостатність законодавчої бази для їхньої діяльності при органах місцевого самоврядування. Тобто існує потреба подальшого удосконалення визначення порядку та процедур їхнього функціонування, структури, порядку створення та фінансування у рамках закону. Зокрема, розмитість законодавчого визначення критеріїв та процедур для відбору членів молодіжних рад призводить на практиці до різних інтерпретацій на місцевому рівні. На практиці ініціативи молодіжних рад нерідко блокуються складними бюрократичними процедурами або відсутністю належної фінансової підтримки з боку органів місцевого самоврядування. Своєю чергою, відсутність єдиних стандартів і підходів до створення та діяльності молодіжних рад на місцевому рівні може призводити до значної різниці в моніторингу та оцінці якості та ефективності їхньої роботи в різних регіонах. Так, якщо певні молодіжні ради проводять регулярні засідання та активно працюють, то інші можуть існувати лише номінально.

В останніх випадках молодь фактично стає об'єктом маніпуляцій, а створені молодіжні ради відіграють роль декорацій для прийняття рішень поза реального врахування потреб та інтересів молоді у певних громадах. За цим сценарієм можливі істотні порушення під час інформування про порядок формування молодіжних рад, коли в коло кандидатів до її складу потрапляють заздалегідь відібрані представники. У цьому випадку головним критерієм обрання виступає лояльність до існуючого порядку речей, status quo, що гарантує збереження вже сформованого режиму муніципального управління в інтересах керівної верхівки тощо. Можна припустити, що формалізм і маніпуляції – істотні причини низького рівня зацікавленості молоді в участі в молодіжних радах, яка просто не бажає гаяти свій час на виконання ролі статистів у муніципальному управлінському процесі.

Звісно, міркуючи у зворотному порядку, доходимо до висновку про те, що пасивність, байдужість молоді зі свого боку сприяють збільшення міри формалізму та маніпуляцій, у тому числі, під час формування та роботи молодіжних рад. Частогусто, громадська індиферентність молоді виступає проявом кризи певної громади, зумовлюючись комплексом негативних кризових тенденцій у різних галузях муніципальної життєдіяльності. Один із описів такої негативної соціальної динаміки дає формула NEET (Not in Education, Employment, Training), що фіксує особливий відчужений стан молодих людей, які не навчаються, не працюють та не навчаються. Молодь, яка не має можливостей для освіти чи роботи, зіштовхується з економічними труднощами, що, у свою чергу, обмежують їхню спроможність брати участь у громадській діяльності, оскільки натомість вони змушені фокусуватися на базових потребах. У зв'язку з цим губиться мотивація до участі в житті громади та муніципальному управлінні та зміцнюються настрої безперспективності, апатії та недовіри до влади і місцевих муніципальних інституцій. Зрештою, молодь у стані NEET менш схильна брати участь у виборах та громадських обговореннях, оскільки вони можуть відчувати, що їхні голоси не мають значення або що вони не мають достатньої інформації та знань для активної участі [8].

Для подолання замкненого кола («формалізм/маніпулятивність – пасивність/громадська індиферентність») та забезпечення фактичного залучення молоді до муніципального управління на партнерських засадах потрібна реалізація комплексного підходу, в рамках якого прагнуть синхронізувати процеси впливу на різні виміри життєдіяльності молоді шляхом активізації у галузях політики, економіки, культури, освіти та ін.

Приклад такого роду дає Лісабонська декларація про молодіжну політику та програми, що була прийнята на Світовій конференції міністрів, відповідальних за молодь, що відбулася в Лісабоні з 8 по 12 серпня 1998 р. Так, приділена увага шляхам залучення молоді до прийняття рішень на всіх рівнях, забезпечення підтримки ініціатив, спрямованих на розвиток навичок та можливостей молоді, її освіти, працевлаштування, здорового способу життя та ін. Зафіксована необхідність розвитку потенціалу молоді шляхом «активізації формальних і неформальних молодіжних об'єднань та мереж» [9]. Для цього пропонується використання інклюзивних механізмів: молодіжних рад, консультативних комітетів, молодіжних програм партисипаторного бюджетування, майданчиків для діалогу, у тому числі онлайн-платформ, де молодь може брати участь у обговореннях та голосуваннях щодо місцевих ініціатив.

Разом із цим рекомендується застосування різноманітних інструментів фасилітації молодіжної участі у публічно-управлінській діяльності. Так, пропонується впроваджувати стипендіальні програми для молодих лідерів для навчання та розвитку навичок, необхідних для участі, в т.ч. в муніципальному управлінні. Інший інструмент – організація оплачуваних стажувань в органах місцевого самоврядування, що дозволить молодим людям отримати безпосередній досвід роботи в управлінні. Поряд із цим передбачається запуск навчальних програм для розвитку навичок молодіжного лідерства, забезпечення менторської підтримки задля залучення досвідчених лідерів до виконання ролі наставників у сферах місцевого управління та політики.

Механізми залучення молоді до процесів прийняття рішень і управління на муніципальному рівні більш конкретно визначені у Переглянутій Європейській хартії про участь молоді в місцевому та регіональному житті. Так, задля дотримання принципів прозорості та підзвітності під час залучення молоді рекомендується вчасно оприлюднювати повну інформацію про процеси відбору молодіжних ініціатив та регулярне звітування про результати їх реалізації. Окремо виділяються механізми інформування молоді: інформаційні та консультаційні центри для молоді або відповідні структури у школах, молодіжних службах та бібліотеках. «Молоді люди повинні мати можливість брати участь у підготовці, реалізації та оцінці заходів та інформаційних продуктів молодіжних інформаційних центрів / служб, і бути представленими в їх керівних органах» [3, с. 29].

У контексті реалізації принципів рівності та інклюзивності значна увага приділена потребі впровадження програм, які сприяють залученню молоді з різних соціальних та економічних груп до муніципального управління. Так, задля забезпечення підготовки молоді до участі у громадському житті пропонується впроваджувати багаторівневі освітні програми, що включають: професійну підготовку вчителів та молодіжних працівників до здійснення фасилітаційної підтримки молодіжної громадянської участі; різноманітних форм участі учнів у житті школи; шкільну громадянську освіту; обмін позитивним досвідом у цій сфері. Крім того, визначена організаційно-правові засади створення та діяльності представницьких молодіжних інституцій: молодіжних рад, молодіжних парламентів або молодіжних форумів. Рекомендовано, щоб всі ці структури формувалися через вибори, призначення від молодіжних організацій або на добровільній основі.

На нашу думку, тут має прояв певна обмеженість підходу, що реалізований у Переглянутій Європейській хартії, що переважно фокусується на формальних структурах, формування яких відбувається під впливом муніципальних посадовців. На практиці це призводить до того, що молодь, яка не бажає чи не має змоги брати участь у формальних структурах, залишається поза увагою. Інший негативний аспект – молодіжні ради та парламенти, так чи інакше, породжують різноманітні бюрократичні складні процедури, які обмежують доступ для нових учасників, особливо з маргіналізованих груп. Формальні структури часто не можуть швидко адаптуватися до змін у молодіжних субкультурах, залишаючи їх поза процесом прийняття рішень. Відповідно знижується здатність оперативно враховувати потреби учасників неформальних молодіжних об'єднань, мереж та контркультурних рухів. Наприклад, скейтбордистів, графіті-художники або музичні групи, які, насправді, можуть мати значний вплив на місцеве молодіжне середовище. Особливо яскраво зазначені слабкі сторони представницьких інституцій мають прояви у транзитивних, перехідних країнах. Зокрема, бурхливі події новітньої вітчизняної історії засвідчують використання молодіжних структур у формально-маніпулятивному ключі та, навпаки, розгортання потужного неформального молодіжного протестного руху для революційного оновлення громадянського суспільства та держави в цілому (приклад – молоді учасники Революції Гідності, діяли переважно поза формальними структурами).

І, все-таки, видається, що викладене не дає підстави відмовитися від представницьких механізмів участі молоді в муніципальному управлінні. Без налагодженого представництва неможливі справжній діалог та партнерські відносини між муніципальними органами управління та молоддю. Але потрібне забезпечення справжньої автономії молодіжних представницьких структур, їх відкритості до врахування потреб та інтересів всіх учасників молодіжного середовища громади, в тому числі неформального. Для цього, найперше, слід зміцнювати гарантії фінансової автономії, зокрема, шляхом формування у молодіжних рад власних бюджетів, що не залежать від рішень місцевих органів влади. Це може включати гранти, донорську підтримку або спеціально виділені кошти, наприклад, у рамках

грантових програм Українського молодіжного фонду. По-друге, слід забезпечити відкритий та прозорий процес виборів, включаючи публічне оголошення всіх етапів формування молодіжних рад. Важливим є відпрацювання процедур дотримання принципів рівності та інклюзії, створивши можливості для залучення різних молодіжних соціальних груп та меншин, забезпечуючи рівні можливості для їхнього представництва.

Висновки. Підсумовуючи, матеріал статті, зазначимо, що залучення молоді до участі в муніципальному управлінні на партнерських засадах пов'язане з комплексною роботою з наснаження здатності молоді до самоорганізації. Головна ідея пов'язана з відходом від централізованої моделі муніципального управління, в якій молоді отримує «завершені» інструкції та «остаточні» алгоритми «правильних» дій. Натомість йдеться про пошук шляхів інституційної підтримки режиму ініціатив знизу-вгору, що заохочує місцеві громадські ініціативи, що походять від самих молодих людей. Тим самим провідне завдання вбачається у тому, щоб забезпечити взаємозв'язок формальних і неформальних складових реальної участі молоді у муніципальному управлінні. На наш погляд, цьому і відповідає партнерська стратегія, згідно з якою формальні інституції муніципального управління підтримують неформальні ініціативи молоді, надаючи їй ресурси та офіційне визнання, а неформальні молодіжні практики доповнюють формальні структури, забезпечуючи гнучкість та інновації в підходах до забезпечення участі молоді в муніципальному управлінні.

Список літератури:

1. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» від 27.04.2021 № 1414-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text

2. Мріємо та діємо. Національне опитування молоді. Червень-липень 2023 р. URL: https://mriemotadiemorazom.org/research

3. Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті. URL: https://rm.coe.int/168071b58f

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2023 р. № 182 «Деякі питання Українського молодіжного фонду». URL: https://uyf.gov.ua/storage/app/uploads/public/664/4a7/343/6644a73431ff0620605394.pdf

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 р. № 1198 «Про затвердження типових положень про молодіжні ради». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-2018-%D0%BF#Text

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 р. № 1014 «Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі»

7. Федоров Михайло Альбертович. URL: https://www.chesno.org/politician/25358/

8. Bridging the gap : new opportunities for 16–18 year olds not in education, employment or training : presented to Parliament by the Prime Minister by Command of Her Majesty London : Stationery Office. 1999. URL: https://archive.org/details/bridginggapnewop0000unse

9. Lisbon Declaration on Youth Policies and Programme. URL: https://www.youthpolicy.org/library/documents/lisbon-declaration-on-youth-policies-and-programmes/

10. Marcuse H. Repressive Tolerance // Wolf R. P., Moore B., Jr., Marcuse H. A Critique of Pure Tolerance Boston : Beacon Press, 1965. P. 81–117.

11. Marcuse H. Towards a Critical Theory of Society. Collected Papers of Herbert Marcuse. Volume Two / edited by Douglas Kellner. London and New York : Routledge. 2001. 257 p.

Bikulov D.T., Krasnokutskyi O.V., Zaika O.V. PARTNERSHIP STRATEGY FOR DEVELOPING MECHANISMS FOR YOUTH PARTICIPATION IN MUNICIPAL GOVERNANCE

Against the backdrop of low indicators of youth participation in public governance in Ukraine, including at the municipal level, the authors of the article substantiate the need to preserve and realize the youth civic potential for strengthening and post-war reconstruction of communities. This requires more active engagement of young people in the participation process, particularly at the stages of preparing, adopting relevant municipal decisions, and public monitoring of their implementation. This will create conditions for fostering a sense of responsibility for the country's future and strengthening civil society. The article consistently achieves its goal – synthesizing two approaches (institutional and critical) within the framework of developing a partnership strategy for involving youth in municipal governance by developing both officially recognized mechanisms and structures, as well as informal social and cultural practices of youth participation. It is argued that involving youth in municipal governance on a partnership basis is associated with comprehensive work to empower young people's ability to self-organize. The necessity of moving away from the centralized model of municipal governance, where youth receive "complete" instructions and "final" algorithms of "correct"

actions, is emphasized. It is current and urgent to seek ways of institutional support for the bottom-up initiative regime, which encourages local civic initiatives originating from young people themselves. The leading task is seen as ensuring the interconnection of formal and informal components of real youth participation in municipal governance. This corresponds to the partnership strategy, according to which formal institutions of municipal governance support informal youth initiatives by providing resources and official recognition, while informal youth practices complement formal structures, providing flexibility and innovation in approaches to ensuring youth participation in municipal governance.

Key words: *municipal governance, public governance, youth, partnership strategy, mechanisms of youth participation in municipal governance.*